

וינצלו את מצרים, השפתי צדיק מסביר ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב 'שמלות, וה' נתן את חן העם. משמע שישראל עשו כדבר משה רבינו טרם שהרגישו שיש להם חן, הגם שהיה קשה בעיניהם לילך לישראל, כי כולם ידעו כי קרוב לוודאי שלא יחזירו למצרים, אך בטלו דעתם לציית לדברי משה רבינו ע"ה, גם לא אמר מרע"ה בלשון ציווי רק בלשון בקשה, כדרש חז"ל על דבר נא 'לשון בקשה', וממשיך להסביר ש'כן עשו', פירש רש"י אף משה ואהרן כן עשו. ופלאי מה קא משמע לן

אולי הכוונה אף שמשה ואהרן היו מוכנים לעשות מצוה ראשונה בכל אהבת איתן והשתוקקות, מכל מקום לא רצו שיקדימו לעשיית המצוה על ידי כלל ישראל, כמאמר חז"ל אין דומה מרובין העושים, והמה בענוותנותם עשו עצמן טפל לישראל כאילו הם היו שיריים, מעיד הכתוב שכן עשו בתוך הכלל, ואולי הכוונה שהרבה הוצרכו להיות משכו ידיכם מעבודה זרה כדי להיות מוכשרים לצייווי 'וקחו צאן' של מצוה, וכדי לסייע לישראל שיוכלו לתקן מה שצריכים, עשו קדושי עליון, משה ואהרן גם כן בכוונה פשוטה כדי למשוך עמם פשוטי עם, אותן שאין יכולים בעצמם לעשות בלי עזר של גדוי הדור, כמאמר חז"ל חיבור לטהור טהור, ועוד יש לומר, כבמד"ר וידגו לרב וגו', מה דגים פותחין פיהם לגלמים, כאילו לא טעמו טעם מים, כן כלל ישראל רצים למצוה, ומצוה ראשונה הי' לשאול מן המצרים ועשו זאת בהתלהבות בוער כאש, ומשה ואהרן למרות שבאמת קיימו תמיד כל המצוות, מכל מקום הי' זאת אצלם גם כן כאילו לא טעמו טעם מצוה, ולכן נאמר 'כן עשו'.

מביא השפתי צדיק ממה ששמע מגיסו השפת אמת זצ"ל. למה השרה כתובה בתורה בצורה שאין הכל נכתב ביחד, שכמו שפרשת ויחי סתומה, מפני פטירת יעקב אבינו ע"ה שנסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד, כן בשירת הים נפתח עיניהם ולבם, לכך השירה נכתבה בתורה פתוחה מכל צד להורות שאחר שזכו ישראל להיגאל, האירו עיניהם לשיר שירה כזו, שכל פרשה פתוחה מטעם הכוונה ליתן ריווח להתבונן בין פרשה לפרשה, כן כאן ניתן ריווח בכל מילה להתבונן, וכל איש ישראל יכול להשיג ניצוץ חלק בהשירה.

ושואל עוד השפתי צדיק שיש לתמוה למה לא קנו המצריים אור מישראל כמו שלקחו מים מישראל, ואין לתרץ שלא יכלו המצריים לילך לבני ישראל בגושן שהלא הישראלים היו נכנסים לבתי המצרים ומשמישים כליהם והמצרים הרגישו בהם

אולי יש ליישב מכיון שישראל נכנסו וראו כל כליהם, כבר ניתן לישראל כל רכושם ולא נשאר להם דבר חדש שלא ישאלוהו במה לקנות אור, כבחז"ל על כח מעשיו וגו' ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, לכן כשנפסק בשמים שיהי' שייך לישראל רכושם של המצרים כבר והלך רשות המצרים מהרכוש ולא הי' שלהם, לאפשר להם שיוכלו לקנות בזה אור מישראל, או אולי לא מכרו ישראל שזה נחשב להנאה ממעשה נסים ממש חוץ לטבע, ושונה ממכירת מים שדרך הטבע ליקח מעות עבור מים, ועוד אפשר לומד כי חז"ל אמרו (גיטיו סא.) מפרנסים עניי עכו"ם מפני דרכי שלום, לכן היו רשאים ישראל למכור להם מים, אבל לגבי אור כתיב אור צדיקים ישמח ונר רשעים ידעך (משלי יג) שגם אור רשעים נחשב לחשך באהלון, לכן לא היו ישראל רשאים למכור להם אור, ואפשר גם שהיות בישראל כתיב 'ולכל בני ישראל הי' אור במושבותם' אז דוקא לבני ישראל היה האור ולא היה אפשר למכור למצריים.

נשאלת השאלה אם נומר שביציאת מצרים הוציאו את כל העושר של המצרים, מאיפה הגיע עושר של בזוי הים, חשבתי לפי המפרשים על ציווי ה' למשה רבינו מישראל לבקש משכניהם המצרים זהב וכסף ולבוש, אפשר להניח שכל יהודי ויהודית ישאל ממקבילו/ה במעמדם, מה שאומר שמשה רבנו ישאל מפרעה, אולם פרעה אסר על משה רבנו להראות שוב את פניו בפניו. לכן, משה לא הלך לפרעה לקחת את אוצר זהב וכסף של פרעה, וכמובא בפרשת ויגש' יוסף כשהיה משנה למלך במצרים העביר כל עושר עם המצרי לפרעה, וראיתי שלפי סטטיסטיקאי בזמננו, שאלפיים וחצי אלף מיליארדרים שולטים ביותר מששים אחוש של כל הון שבעולם, זאת אומרת שמתוך כל עשרים מיליון אנשים תשע אנשים או חזים באותו סכום הון, לכן אפשר להניח שלפרעה היה חלק גדול מהעושר של מצרים. לפיכך, נאמר כאשר פרעה רדף אחרי כלל ישראל בקריעת ים סוף, 'ואת עמו לקח עמו', שלקח אותם במילים לתת להם מוטיבציה ללכת לחומו, שפרעה יחלק להם לא רק שלל ישראל אלא גם את העושר האישי שלו, ולכן לקח את העושר הזה כהכנה לקרב על יד ים סוף, זהו השלל הגדול של ביזת הים שמובא בחז"ל שהיה גדול ממה שהוציאו בעצמם בצאתם ממצרים.

יה"ר שנזכה ל'כימי צאתכם ממצרים אראהו נפלאות', בביאת גואל צדק בב"א.